

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumerația se face în Sabiu la expediția postei pe afară la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Prelină prenumerația pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Nr. 32. ANULU XVIII.

Sabiu, în 23 Aprilie (5 Mai) 1870.

Cuventu presidialu de deschidere a Sionodului archidiecesanu.

Christosu au inviatu! Cu inchinaciuă acăstă bisericăsca. Ve intimpinu eu astăzi pre D. Vostre, cari spre scopul tineriei sinodelor năstre archidiecesane anuale sunteți alesi pre trei ani de deputati din partea clerului și poporului nostru credincios alu archidiecesei năstre transilvane.

Așa este; diu'a de astăzi este o di epochale nu numai pentru noi români ortodoxi din Transilvania, ci și pentru fratii nostri români corelijanari din Ungaria și Banatu, căci — după ce congresul nostru național român de regea noastră ortodoxă din anul 1868 au elaborat statutul organic pentru afacerile bisericesci, scolari și fundaționali ale intregei năstre provinție metropolitane, și după ce statutul acestă s'au sanctionat de către Maiestatea Sea în 28-lea Maiu 1869. și apoi s'au publicat numai de cătu în singuraticele parohii, și după ce aceste părți constitutive bisericesci s'au organizat și regulat împreună cu protopresbiteratele loru în intielesulu amintitului Statutu organicu, — acum urmăza, că și archidiecesa și eparchiele sufragane ale metropoliei năstre sa se organizeze și sa se reguleze în intielesulu aceluiași statutu organicu, spre care sfersitul eparchiele sufragane din Aradu și Caransebesiu s'au adonat astăzi în sinodelorloru eparchiali, ear noi în sindulu nostru archidiecesanu, că după finirea acestor sunde sa putem pasă la timpul prescrisul la organizarea înse-si metropoliei năstre naționale române de regea ortodoxă.

Diu'a de astăzi ni este epochale, căci ne înfăsiéza nouă trei tablouri, adeca alu trecentului de trista memoria, alu presentului, și alu viitorului vietiei năstre naționale bisericesci. În tabloului trecutului vedem zugravite suferințele năstre provenite din intoleranța religionară, în alu doilea vedem inceperea deseverita a libertăției religiuniei și a conștiinței năstre, și în alu treilea vedem căile acelea desemnate, cari garantăză prosperitatea viitoare a vietiei năstre tignite naționali bisericesci, prosperarea clerului și a poporului nostru credinciosu în cultura și civilizația prin scoli confesionali și pentru aceea naționali, precum și prosperare a fondurilor bisericesci, scolari și filantropice ale archidiecesei năstre naționale române ardelene prin administrare independentă.

Diu'a de astăzi este epochale pentru noi români de regea ortodoxă din Transilvania, Ungaria și Banatu, căci ea va străluce în analele Bisericii năstre că unu luceru, care risipesc intunereculu dusmaniei patimacie ridicată în contră ortodoxiei năstre, în contră Archiereilor, clerului și poporului nostru credinciosu mai bine de 300 de ani, și cu deosebire de 170 ani.

In fine diu'a de astăzi este pentru noi epochale, căci sinodul nostru archidiecesanu, că și sinodelor eparchielor năstre sufragane din Aradu și Caransebesiu astăzi punu întăia-si data în lucrare agendele sele pre bas'a canonica a statutului organicu, și adeca; 1, îngrijirea pentru sustinerea libertăției religiunarie, și a autonomiei Bisericii năstre; 2, îngrijirea și controlarea averei măscătoare și nemăscătoare, a reliaților, și fundațiilor năstre archidiecesane, respective eparchiale; 3, aducerea otarirei în privința acestor averi, realități și fonduri, conformu scopului, pentru care s'au înființat; 4, alegerea membrilor consistoriului archidiecesanu, respective eparchiale; 5, Consultarea și aducerea mesurilor tăbucișoare pentru ridicarea culturii poporului credinciosu prin scole confesionali popolari, capitali, gimnasiali, reali, teologice și pedagogice; 6, consultarea și aducerea mesurilor tăbucișoare pentru disciplinarea preotiei și a po-

porului credinciosu; 7, îngrijirea pentru elarea midiolocelor spre înaintarea culturii și crescerei tinerime scolare, și pentru dezvoltarea pedeclorii în privința acăstă; 8, ajutorarea bisericelor și a scolelor serace; 9, îngrijirea pentru cultivarea și pregătirea barbatilor harnici spre servituri bisericesci și scolari; 10, escrierea de colecte pentru scopuri bisericesci, scolare și filantropice; 11, consultarea asupr'a greutăților, ce s'ară aretă în elepoirea unor instituții bisericesci; 12, stabilirea bugetului anualu, examinarea ratuitinelor senatorului epitropesc și desigurăa salariilor din fondurile archidiecesane, respective eparchiali; 13, onorarea cu bani a vreunui opu scientificu privitoriu la ori ce ramu de științe bisericesci și scolari; 14, facerea dispusetiunilor necesarie pentru arondarea cercurilor electorală și elecțuirea actului de alegere pentru sinodele archidiecesane, și respective eparchiale.

Domnilor! să multiamintu lui Dumnedieu, că amu potutu ajunge diu'a epochale de astăzi, care ni arata chiaru, ca posedemul libertatea religiuniei și a conștiinței năstre în patria că și creștinii de celelalte religii creștine, căci de n'ară fi fostu Domnul cu noi, și cu caușa nostra drăptă, inimioii ne aru fi înghisită de vii, și multimea gănelor, a calumnielor și a intrigelor loru ne aru fi învecată pre noi; însă totă gănele, calumniele și intrigile inițiatorilor s'au nimicit și s'au sfaramu, căci Dumnedieu au fostu cu noi, și cu caușa nostra, și căci Dumnedieu ne au datu nouă lumen' sea, că din susfletu sa laudămu pre Elu și lui sa-i cantămu pâna ce vomu fi, că sa nu nedajduim spre fiii omului, intru cari nu este mantuire; elu Dumnedieul parintilor nostrii neau datu nouă unu caracteru confessionalu corectu și solidu, care este eslusulu unei convingeri religiose și morale provenite din adeverurile cele vecinice ale Evangeliului lui Christosu, ale culturii adeverate și ale științelor reali și civilisatorie, și ale binelui generalu, alu societății cetățiene, care totă suntu serise pre vecie în carteală cea săntă a vietiei creștine — în Biblia.

După premisele acestea mi iau voia a afirmă, cumca este o esigintă prea naturală, ca noi vremu să satisfacă agendelor năstre sinodali suntemu avisati a nesu cu totii cătră un'a și aceeași tinta a vietiei năstre naționale bisericesci, și a ne feri de ori și ce particularismu internu. Acăstă cutediu eu să afirmu după genuinile instituții ale bisericiei năstre ortodoxe, care suntu asediate dela insuși Christosu că Capul unicu alu Bisericii năstre și pentru aceea ele ne înfăciză nouă prototipulu doctrinelor cultivate, civilisatorie și liberale.

Déca suntemu datori a ne feri de ori ce particularismu internu confessionalu, și suntemu avisati a nesu cu totii cătră un'a și aceeași tinta a vietii năstre naționale bisericesci, atunci în convicția acăstă a trebue să ne întăresca pre noi, întralele și acea impregiurare maréția, ca posedemul unu statutu organicu, care ne amu facutu noi în congresulu național română metropolitanu în anul 1868, și care ne regulează pre noi în afacerile năstre bisericesci, scolari și fundaționali pre bas'a unor principii liberali, și constitutionali, și nemicu alt'a nu prelindă dela noi fără că sa'l urmarim cu caracteru solidu și solidar.

De și în privința gradului de insusiri trupesci, inteligențiali și materiali ne deosebim unii de alții, totuși că s'apăra intelectuale și zidita după chipulu și asemănarea lui Dumnedieu suntemu egali între noi, căci fazele nascerii, ale vietii noastre și morții noastre decurgu după un'a și aceeași legă vecinica, de unde preferă urmăza, că noi sa nu pierdemu din vedere aceste faze ale vietiei năstre, și pentru

aceea suntemu datori a fi egali, și a avea un'a și aceeași tinta de viață.

Déca noi toti avem indatorire a avea un'a tinta de viață, atunci urmăza și aceea, ca totă aplecarile năstre să le concentră spre ascultarea și înțelegerea invetieturilor lui Christosu, carele este întemeitorul și capul unicu alu Bisericii năstre, și cu deosebire totă aplecarile năstre să le concentrească spre ascultarea și înțelegerea invetieturilor, cari Christosu le-au datu Apostolilor și poporeloru adunate de pre delu, dicându-le: fericiti cei blândi, ca acei voru moșteni pamentul; fericiti cei ce flamandiesc și însetosișă de dreptate, ca acei se voru satură; fericiti cei milostivi, ca acei se voru milui; fericiti cei curați la inima, ca acei voru vedeau pre Dumnedieu; fericiti cei făcători de pace, ca acei se voru chiamă fiul lui Dumnedieu; fericiti cei goniti pentru dreptate, ca acei voră este imperat'ă lui Dumnedieu; ier cătra Apostoli și betrâni poporeloru intorcânduse Christosu, leau disu loru: Voi sunteți sarea pamentului; și de se va impăti sarea, cu ce se va sără? mai multu nu va fi de trăba, fără numai sa se leape de afară, și sa se calce de omeni; adeca Christosu acă invita, ca Apostolii și betrâni poporeloru suntu destinati a înveta și lumină poporul, întrebantându după impregiurări și doctrine și dogme, prin care să se înfrunte poporul pentru aplecarile lui patimacie, și că ei să nu se spăria de cei ce îi voru goniti și asupri, ci se remâna statornici, căci pre cump sareea cea impătită se leăpada, asiă si celu ce nu se tienă de chiamarea sea, pierde increderea celor buni. Da aceea Christosu adaoge cătra Apostolii și betrâni poporeloru, ca ei suntu lumen' lumii; va se dica: precum lumen' lumii risipesc intunereculu, asiă si ei prin lumen' invetieturilor loru cultivate, se risipesc ori ce patima din poporu. In fine Christosu le mai dice Apostolilor și betrânilor poporeloru: nu se poate ascunde cetatea, ceea ce sta deasupr'a dealului; va să dica: Christosu acă poftesc, ca ei sa fie asiă de constanti și zelosi a se tienă la inaltimea invetieturilor săle umanitarie și civilisatorie, precum cetatea zidita deasupr'a dealului nu se misca și nu se teme de vijelile tempestătilor.

Acăstă invetietura a lui Christosu, carea este prototipul adeveratei religiosități și a moralului creștinescu trebuie să o imbrătășim, și să o primim de unu fanaru, carele totdeună luminăza și ne arata calea cea mai sigură spre înnoțare către ajungerea tintei vietiei năstre, și care că midiloca positive pentru ajungerea scopului vietiei năstre ne arata nouă blandetă, răbdarea în supurtarea ne-dreptăției, milostenia, inim' curată, și iubirea de pace; iar mie că Archiereul, și D-Vostre că Betrânilor clerului și poporului nostru credinciosu acel'asia fanaru ne arata nouă calea aceea, care ne manduce pre noi a ne documenta clerului și poporului nostru archidiecesanu de sareea cea bună, de lumen' luminător, și de cetatea ce sta deasupr'a dealului.

Cine nu pricepe, ca aceste invetieturi ale lui Christosu se estindu asupr'a totalității societății omenesci, și corespund tuturor pusenilor, în care omul trăiește în lumea acăstă?

Omul este o faptura rationale și sensibile, elu este membru alu unei familie, alu unei națiuni, alu unei religiuni, și alu unei patrie și asiă mai departe; și asiă omul nimicu mai bine nu poate să facă spre ajungerea tintei vietiei sele fată cu deosebitele relații, care ilu impresora pre elu în viața sea, decătu strengu a se tienă de invetietură lui Christosu de pre dealu, care ilu manduce la acea esigintă, ca elu trebue să se îngrijească de perfectuarea insusirilor sele prin cultura, și civilisația, cea ce își poate procură prin scoli, care destăptă și dezvoltă puterea și lu-

min'a mintiei sale, curatiescu simtirile si conscientia lui si reguléza preste totu voint'a si aplecările lui, si la nobiliséza pre elu, si ilu punu in stare, că elu că omu singuraticu si că membru al unei familii, religioni, natiuni si cetatianu se lucra dupa cerintele care le astépta dela elu famili'a sea, religiunea sea, natiunea sea si patri'a sea, prin urmare omulu corespunde si doctrineloru moderne de civilisatiune, déca asculta si implinesce invetieturile lui Christosu cele de pre dealu.

Multu si prea multu ne pote ajutá pre noi in ajongerea tintei vietiei nostre starea presente a Bisericei nostre, carea ne garantéza egalitatea de drepturi bisericesci cu drepturile celorulalte biserici crestine, ne garantéza libertatea consciintiei, si perfectiunarea in cultura scientifica, si asiá déca vomu cultivá si nobilizá prin scientie si cunoștințe vointiele si aplecarile nostre amesuratu invetieturilor lui Christosu de pre dealu, atunci ne amu nededitu calea ajungerii tintei vietiei nostre, si ne amu pregatit u comóra in ceriu, si neam su facutu sarea pamentului, lumen'a lumiei, si cetatea stândo desupr'a dealului.

In sinodulu presentu ni se va oferi ocaziunea cea mai buna de a pune pre temeiulu statutului organicu alu metropoliei nostre incepulturui unei vieti mai tignite bisericesci, căci acésta este si propriul scopu alu acestui sinodu, precum s'an potutu vedé mai susu din enumerarea punctelor, cari constituiescu agendele Sinodului presentu.

Eu nu numai n'amu nici cea mai mica indomală, ci amu sperantia firma, ca noi vomu sci se deslegámu problem'a agendelorui nostre sinodali spre multiumit'a obsecse, căci astfelui de casuri precedinti amu avutu noi in sinodele nostre din anii 1850, 1860, si 1864, precum si in congresulu nostru nationalu românui alu metropoliei nostre din anul 1868.

Deci sciindu noi, ca de nu va zidi Domnulu cas'a, inzadaru se ostenesce celu ce o zidesce, amu incepulu Sinodulu nostru presentu cu rugaciune cătra Dumnedieu, dela carele vine tota darea cea buna, si l'amu săntitu cu cuventarea acésta presidiale; acum ierasi ve discu DVóstre: Christosu au inviatu, si pace membriloru sinodali, pace intregului nostru cleru si poporu credintiosu din archidieces'a nostra ardeléna, si rugândume de bunulu si induratulu Dumnedieu, că sa me invrednicésea si pre mine de „Christosu au inviatu“ si „de pace“, dechiaru Sinodulu nostru archidiecesanu conchiamato pre Dumneac'a Tomei la anulu Domnului 1870 de deschis cu aceea, că d'arulu Domnului nostru Iisusu Christosu sa fia cu DVóstra, cu clerulu si poporulu nostru credinciosu; Indresniti asiá dara Domnilor! indresniti a intrá in bucuria Domnului nostru; mese

este plina, ospetative toti; vitielulu este multu; toti sa Ve indulciti de ospetiu creditintie; toti se luati bogati'a bunatatiei; camara Mântuitorului este infrumsetata, si toti sa indresniti a intrá intr'ens'a, avându cugetu curat, si inima drépta Aminu.

Dela sinodulu archidiecesanu.

Domineca la 8 1/2 ore, conformu programului, se seversi st'a Liturgia si chiamarea Sântului Duchu. La 11 ore se adunara deputatii in sal'a cea mare a semenariului nostru.

O deputatiune de 12 membri se duce si invită pre Escl. Sea Presantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a că pre presiedintele sinodului, carele venindu su primitu cu aclamatiuni de „se trâiasca“. Ocupându Escl. Sea presidiulu deschide sinodulu cu cuventarea de mai susu.

Dupa acésta trece sinodulu la alegerea notariloru provisorii, cari se alegu in personele ditoru: Ioanu Popescu, Ioanu Gallu, Dr. Ioanu Mesiotu, Ioanu Tecontia, Moise Branisce, si Ioanu Pop'a.

Apoi se alegu două comisiuni verificatorie, un'a pentru cele diece cercuri dintău, constatória din membri de ai cercurilor din urma si vice versa. Cu acestea siedint'a dintău se incheie.

Siedint'a a dôra se deschide luni la 9 ore dimineti'a. Se cetește protocolul si se autentica.

Referentulu comisiunei I. Iacobu Bologa propune verificarea deputatiloru presenti, cari siu datu credintiunalele cu adausulu, ca de ore ce la unele protocole de scrutinare nu au fostu aclose si protocolele sinodelorui parochiali, sa se faca dispusetiuni, că pre viitoru aceste sa se asterna dimpreuna cu celea. Dupa o mica discussiune se primesce propunerea comisiunei.

Comisiunea a dôra arata ca atâtul din referatele protopresbiterului respectiv si a comisioului Ioanu Parascivu cătu si din protocolele parochiali se vede, ca la alegere din cerculu alu III alu Sebesiului s'a facutu ilegalitati si asiá resemnarea unui deputat Ioanu Parascivu se primesce si a celui latu, Ioanu Munteanu, se nulifica.

Desbetere via a cursu si asupr'a unei harthii a dep. Codru Dragusianulu, in carea se dice, ca disulu deputat si la casu de verificare nu poate luá parte la siedintele de fatia, cari intreprindu-se, ca la nici unu casu nu se poate dep. prezentá in sinodu pentru sessiunea presenta, se verifica si se ascépta participarea la sinodu in sessiunile viitorie ale periodului.

Findu terminale verificările celoru sosiți pâna aci, notarii se alegu definitiv (toti cei alesi provisoriu).

Dupa aceea raportéza comisiunea pentru regulamentul internu alu afacerilor sinodali si se primește celu alu congresului, prelunga modificările recerute de impregiurările distinctive intre afacerile unui sinodu si unui congresu.

Se facu propuneri pentru comisiuni. Po-pese u propune comisiune generale, carea sa se subimparta dupa trebuinte. Mai vorbesce Gaetanu si Puscaru la objectul comisiunilor. Cestu din urma propune comisiuni separate cari se potu intruni in fine in un'a generale. Se alege in fine o comisiune pentru revederea fondurilor si socalorilor loru si se discuta mai multu asupr'a formei cum are sa se faca.

Se suspende siedint'a spre a se poté contielege asupr'a celoru ce suntu a se alege. Dupa o pauza se alegu in comisiunea de revisiune: Nicolau Pop'a, Ioanu Metianu, Branu de Leményi, Puscaru, Gaetanu si Filipescu.

Presiedintele aduce la cunoștința sinodului, ca in fine a ajutato Dumnedieu de, fără vre-o stirbiră a autonomiei nostre bisericesci, membrii sinodului dimpreuna cu vicariulu episcopal se alegu si întărescu conformu legilor nostre bisericesci, fără de vre-o influența esterna, de biserica si totu odata se incuviintieaza si salariele de 2400 pentru unu vicariu si de câte 1200 pentru câte unu consistorialistu.

Siedint'a III. se deschide marti la 10 ore.

Dupa cetera si autenticarea protocolului anunța presiedintele sosirea credintiunului dep. Mich. Orbonasius. Actul se transpone comisiunei de verificare.

Puscaru asterne o petitiune din Brancu, prin carea partea braneana din cerculu alu XII de alegere cere a se arundă altfel, căci e preste mâna a cători pâna la Eliopatau in afaceri de alegeri. De o cam data petitiunea se transpone biroului.

Filipescu referéza despre revederea fondurilor. Despre rezultatul acestei revederi vomu dă séma si noi cu altu prilegiu, cându spatiulu neva permite a specialisá avereia bisericei de astădata spunem numai ca avereia întrăgi si de 646 mii.

Giodariu ar fi de parere că sa se faca, alaturarea cu fia-care fondu, si istoricul originei fondului. Branu de Leményi propune, ca fondul de 30 mii sa se numeasca fondulu lui Baj, motivându cu ostenel'a cea multa ce si a datu acestu barbatu pentru esoperarea desdunării locuitorilor din Sincta vechia, cari pre templei Mariei Theresiei, pentru ca nu vrura a luá parte in reg confinariu insintiatu pre atunci, au

FOISIÓRA.

Libraria nationale romana.

(Urmare.)

Nu trece multu si Iosifu Romanov se stabili în o magadióra in coltu la St. George spre Baratia. Patunci esira dia meditatiunile lui Lamartine; Luarea Corintului, Corsaru, Lara, Parisina, Logodnica d'Abidosu, Beppo, Marino-Faliero, Ambi Foscari, Ceriu si Pamentulu dela Lord Biron. Din fia-care căte 1000 exemplare, se aduna vre-o 16 mii carti din preuna cu Gramatic'a si cu Arithmetica si nisce lectiuni despre stilu, etc. Rafturile magadinu lui Romanov gema de marfa nouă, cum dicea elu, fara sa depui nici unu capitalu, si din căte carti desfacea, la luna mi dă comptulu si si retienea a diecea parte. In alu doilea anu s'au desfacutu carti pana la 2000 galbeni, si lui Romanov ia remasul folosu de 200.

No intardia dupa acésta, si unu felu de buchinistu reposatulu Georgiu, mai june de cătu Romanov, veni a-mi cere nu numai cărti in comisiunea ci si consiliu pentru viitorului lui. Lu consiliajua sa invetie carte, lu recomenda la reposatulu Ioanu Popu, si la cei latti profesori; urmă clasile vre-o cinci ani, si deveni libraru si profesor.

Iosifu Romanov si Georgiu in pusei ani devinu capitalisti cu onore si creditu in piatia, pentru ca apucându-se de libraria, se tienura numai de dens'a si devenira si editori; de două ori s'au arsi pâna in camesia căndu arsera Bucuresci dimpreuna si cu cărlile mele, si nici odata nu s'au injosuit de a se dă de falii. Cu librari'a si numai cu librari'a se pusera iera dreptu in picioare. Romanov deveni

proprietariu de mai multe case, a crescutu copii, si a inzestratu fetele cu demnitate. Georgiu si se reinstantia de două ori capitalulu perduto. Cându l'a arsu foculu dupa urma, avea depusi la mine 6000 lei; si cu starea lui i-a arsu si inscrisulu ce avea dela mine.

A dôra si dupa focu vine la mine numai cu ce se aflase pre elu, n'avea nici cu ce sa se primănescă. Iamu datu ce-i trebuia iamu datu ospitalitate in cas'a mea, si din d' in d' totu mai tristu lu vedeam si lu audiamu suspinându.

— Ce ai, Domnule Georgiu? ce totu ostedi?

Dumnedieu e bunu. Ai mai arsu odata, si iera ti ai facutu stare déca ai fostu sanatosu.

— Hei, Domnule, dara mi a arsu si inscrisulu ce probă ca amu la Dumneata 6000 lei.

— Registrele mele insa n'a arsu, nici memoria mea. Harthia nu e scumpa, a scrie căteva renduri nu e nici decum greu. Eata sa-ti dau altu inscrisu, si sa-ti dau, déca vrei si bani sa te apuci din nou de ce scii.

— Sa-mi dai dara numai o mie lei, ca la inceputu m'amu apucat de libraria numai cu patru sute lei; cei latti bani bine stau la Dumneata déca inscrisele Dumnitale nu le poate distrugere nici foculu. De trei ori, Domnule Hiliade, mai facutu omu. Georgiu a murito dupa evenimentele dela 1848. Am aflatu ca se asta unu stranepotu alu lui in judeciu Argesiului, in satulu Braiesci si i-amu datu de scire sa vina sa ia unu merazu. In momentulu, in care scriu aceste renduri am sa facu si responzul la o scrisoare ce luau alalta-eri dela acestu mostenitoriu.

— Sa-mi sia iertatu a vorbi si de ai mei. Fratele mamei mele, Alexandru Danielopolu, in junet'a lui

a debutat cu lipscau dimpreuna cu fratrele seu mai micu Nicolau. Dupa căti va ani insurându-se, se lasă de lipscau si apucându-se de unu commerciu ce nu-lu cunoscă, si perdu starea, ramindu in dispositiunea fratelui seu care ii venia forte cu greu.

— Cu amaru i-mi vine, nepôte, i-mi dise intr'o di, sa stau cu atati'a copii pre spatele lui Nicolau; nu sciu ce sa facu.

— De ce sa nu faci si Dumneata, Nene Alessandru, ce a facutu Romanov, seu Georgiu seu Cojanu.

— Unde amu eu mijloce ca densii?

— Ei au avutu mai pucine de cătu Dumneata. Nicolau poate sa te imprumute cu vre-o două trei sute de galbeni sa-ti inchiriedi si sa-ti mobiledi unu magazinu ceva mai decorat de cătu ale loru. Si eu sa ti-lu umplu de căti. Fate libraru, si sa-ti dau si cărtile didactice.

Pre atunci literatur'a româna era mai inavătăta, gratia a ventului ce i-si luase junimea studiosa; prin presele mele esisera pre lângă Mahometu si Amfitronu, Alzira si din fabulele lui Alexandrescu, Avarulu dela Moliere si alte drame de reposatulu Ruset, Burgesiulu gentiloru de reposatulu I. Voinesculu, Misantriop'a si pocaintia; d. Pursoniacu, Furberiele lui Scapini de reposatulu C. Rasti. Preti-osele ridicole de Ioanu Ghica, alte comedie dela Moliere de Grigoriu Gradisteau, Saulu si Virginu dela Alfieri, căteva rapsodii din Iliad'a de C. Aristi'a, Angelo, Mari'a Tudoro, Lacreti'a dela Victor Hugo de reposatulu C. Negruzi. Pre lângă acestea se adauga si căteva volume din Curierulu de ambe-sexe si alte asemenea cu care s'au mobilata de ajunsu librari'a danielopoleana preste drumu de Colti'a.

fostu siliti a parasi casele si mosiele loru. Acest'a propunere nu se primește pentru ca, precum observă Gaeta nu, numele lui Baiu se va eternisa deca se va face amintire in istoricul fondurilor de ostenele lui.

La ordinea diley e alegerea unei comisiiuni bugetaria, pre care Puscariu o propune sa fie de 12 insi.

Presied. recomenda si alegerea unei comisiiuni pentru arondarea cercurilor electoral, carea in sine se primește si dupa o pauza de vre-o căteva minute se alege un'a de 19 insi.

Presiedintele atrage atentionea sinodului asupr'a afacerei celei importante a sinodului si adeca asupr'a constituirei consistoriului si provoca pre sinodu a cugetă seriosu, totu odata insa fără pre multa amanare, asupr'a acestei cestiuni.

Intre parentes facem cunoscut publicului, ca in dōue conferintie forte seriose si lungi s'a ventilatu cestiunea constituirei consistoriului. Pâna cându scriemu acestea, ea se inverse pre lângă statorierea principiului déca sa se admite si pre viitoriu acumularea oficielor. Pre cătu cunoscem opiniile deputatilor, cei mai multi suntu contra acumularei si adeca : odata, că sa nu ocure impregiurarea de a se face cineva judecatoriu in dōue instantie si pentru că sa-si pôta vedea sia care conosciutiosu de oficiulu seu. Credem ca acestu principiu va si invinge, pentruca temerile aduse inainte de o parte, ca nu voru fi salarii de ajunsu incepua a dispare.

Epistole din Germania.

câtra unu invetiatoriu din patria.

Dresda

(Urmare.)

Clas'a III de baeti a scolei civice a II-a (2-te Bürgerschule) cu dōue cursuri anuale.

In clas'a premergetore (II rep. IV) dupa cum ti amu aretat in epistol'a trecenta, se computa cu numerii pâna la 100 in tōte patru speciale, mentalu.

In clas'a acésta (III-a) se transfera exercitiile aceste in spatiu numerilor pâna la 1000 si apoi in spatiu numerilor, nemarginitu, cu desobita privire la adunare si subtragere (cursulu 1 anualu) si apoi la inmultire, impartire, rezolvare si reducere (cursulu 2-lea anualu). Déca mai nainte predominia computarea mîntala, acum'a se incepe si computarea pre tabla, (scripturistica) dupa regulile usitale si otarite.

Invetiatorulu avea o tabela de harthia grôsa pre care erau 10 renduri cu căte 100 de tra-

suri. Inainte de a trece la rezolvarea unor probleme de adunare scripturistica, facu o mica repetire a numerarei preste suta si a otarirei valoarei numerilor dupa locul in care stau unulu dupa altulu.

Inv. aretându pre rendulu primu, despartit in dieci ; Cate dieci suntu aici ? — 1 dieci — 2 dieci etc. — 10 dieci. Cătu facu 10 dieci ? — Cum dicem uara la 10 deci ? — o suta ! Cate dieci suntu in rendulu alu 2-lea, 3-lea, s. cl. ? — Vedeti dara : sia-care suta, are 10 dieci, cându dicem "o suta", trebuie sa eugetâmu totude-un'a, ca avem 10 dieci. — Cate sute arat uara aici ? — un'a suta, 2 sute, 3 sute — 10 sute. Cate dieci suntu in 1, 2, 3, etc. sute. Acum'a arat uara o suta, si din suta a 2-a inca unu diecie, cătu amu aratatu ? — Cate dieci mai trebuie pâna la a 2-a suta ? Cătu face o suta si cu 2, 5, 8 etc. dieci ? Cătu facu 2, 3, 7, etc. sute cu unu trei, cinci etc. dieci.

Asemenea se facu numerarea cu sute, dieci si unimi, cate sute, dieci si unimi suntu in 512, 623, 658, 909 etc. Ce pretiu au cifrele 2, 4, 5 in numeroul 245 ? Asemenea in 425, 542, 524 etc. Cati numeri amu scrisu cu cifrele 2, 4, 5. Totu atât'a e 245, ca 425, 542 etc. ? Pentru ce nu totu un'a, ori scim 2, 4, 5, seu 4, 2, 5, ? — Pentru ca in 2, 4, 5 sta 2 mai antâiu, spoi 4, apoi 5, in 425 sta 4 apoi 5 etc. Au numerii 2, 4, 5, altu pretiu déca si punu asiá : 4, 25, etc. ? Ce insemnă (ce pretiu are) 5 in 245 ? Ce pretiu are 4, ce pretiu 2 ? Ce pretiu are 5 in 542 ? ce pretiu 4 2 ? Unde stau dara totude-un'a unimile ? Care e numerulu de lângă unimi spre steng'a ? Ce pretiu are ? Ce pretiu are numerulu de lângă diecimi, iera-si spre steng'a ? Cetiti numerii, cei voiu scrie pre tabla : 516; 324; 852, 563 ! Dara déca voiu dice 408, auditu aci si diecimi ? Ce punem uara in loculu diecimilor, că totu-si 8 sa fie unimi si 4 sutimi ? Cum ve-ti scrie dara 408 ! scrieti 602, 809 s. a. Totu asemenea sutimi si diecimi fără unimi : 420, 580, 640, 850, 990, 960 si altii. (Cându li se dictă scolarilor, numerii, ce aveau sa i scrie inv. dicea d. e. scrieti 6 sutimi nici o diecime, 2 unimi ! Ce a-ti scrisu preste totu, care numeru ? Asemenea si cu celelalte ;) dupa acésta apoi le dictă numerii fără a specifica pretiulua sia-carei cifre ; descrieti cinci sute optu dieci si unu, trei sute patru dieci si cinci ! etc.) — Vomu rezolvî acum'a inca vr'o căte-va probleme de adunare in capu. Atentione ! 300+4 ? 300+7 ? 300+9 ? 500+2 ? 600+5 ? 200+20 ? 200+79 ? 200+90 ? 400+10 ? 400+60 ? 600+60 ? 700+90 ? 150+8 ? 180+9 ? 230+8 ? 280+6 ? 420+9 ? 580+8 ? 640+3 ? 530+7 ? 210+44 ? +44=40+4 ! 210+40 = 250+4 = 254. 175+22 ? lângă 175 punem uai antâiu 20, facu 195+2 = 197 ! 663+232 ? lângă

663 punem uantâiu 200 facu 863+30 = 893+2 = 885 ! 98×8 ? lângă 98 punem uin 8 atât'a pâna facem u suta : 98+2 = 100; din 8 amu luat 2, mai remânu 6, asiá uara 100+6 = 106 ! 59+59 = 50+9+50×9 = 50+50 = 100; 9+9 = 18; 100+18 = 118 ! 63+46 ? = 60+3+40+6 = 60+40 = 100, 3+6 = 9; 100+9 = 109 ! 524+382 ? = 524+300 = 824+80 = 820+80 = 900+4 = 904 904+2 = 906 ! — Se intielege ca scolarii acestea le socoteu in capu si asiá uara diceadu cu cuvinte, ceea-ce amu insemnat eu numai prin semne. Unde scolariul nu asta indata descompunerea numerului in numeri mai mici, ajută invetiatorulu, pâna cându o astă copilulu. In fine se mai rezolvî 2 probleme de adunare scripturistica :

5333+409+8+690+8410 ? Acestea se scrise unulu sub altulu, unimi sub unimi, dieci sub dieci etc. si spoi se dise : nici o unime (0) si cu nici o unime (+0) suntu totu nimic'a si cu 8 unimi suntu 8, si cu 9 = 17 unimi si cu 3 suntu 20 unimi, 20 unimi suntu : 2 diecimi, si nici o unime, scriemu uara (0) nici o unime sub unimi, 2 diecimi numerâmu lângă diecimi ; 2 diecimi si cu 1 di = 3 si cu 9 diecimi, facu 12 di, si cu nici o diecime 12 di, si cu 3 di = 15 di suntu 5 di, si o sutime, scriemu 5 sub di. 1 sutime numerâmu mai departe etc. 325+4083+7+8303+6004+560 ? Se rezolvî totu asemenea. Deospartimentalul 2-lea la partea antâiu (otarieea pretiului numerilor dupa locul loru) luă si densulu parte, in $\frac{1}{2}$ de or'a urmatore rezolvî pre tablitia unele probleme de impartire scripturistica, dupa regulele sustatatoré. Pentru impucinarea lucrului, mai cu séma pentru de a evita scrierea pre tabla a temelor de computu, ce au a se rezolvî acasa, fia-care elevu are temele de computu ordinate metodice de Berthelt, Lükel, Petermann, Thomas.

In clas'a acésta se incepe si instruirea sistematica in istoria naturala. In anii cei doi d'antâiu (cl. V. IV.) se descriu, fără privire la impartire sistematica, unele animale domestice, vr'o căte-va plante si minerale ; in clas'a III apoi se alegu reprezentanti din animale, plante, minerale asiá, incat u se cauta criterie (insusirile de capetenia) ale singuratelor feluri si familii.

Se era luat uai nainte felul bimanelor si apoi unele familii, apoi venit felul rapitorilor, familia mustela. Invetiatorulu aduse unu exemplar umplutu, de dihoru. Acestea-lu privira scolari si apoi se provocara a spune ce au observat la elu, ce insusiri comune are exemplarul aratatu mai nainte „nevestuica.“ Dupa aceea urmă o descriere neintrerupta a dihorului, modulu vietuirei lui, cu ce sa hrancesc, unde-si are locuinta ; ce stricciune face, ce folosi aduce.

σαρξ ἀσθενής (Spiritulu seu cugetulu bine dispusu, iera corpulu fără putintia), seu déca a avutu voia si lipsira mijlocele seu cunoscintiele de a realisa o libraria in adeveru nationale.

D. G. Ioanide fu primulu libraru român care avu si voia si curagiulu de a deveni si editoriu, intr'o sfera mai intinsa.

Veteranii literaturi române, unii lipsiți din tiera, altii erau prepusi si insu-si urmariti de politisi, altii mai circonspecti sta că apostolii ascunsi de frica jidoviloru.

De unde literaturi româna incepuse de unde ne lasaseră parintii nostri, cu principiele si frumusetile inaltei literature a Eclesiei, cu autori classici ca Homer, Herodotu, Xenoponte, Voltaire, Moliere, Kant si Ainectiu, Condillac, Schiller, Cozebue, Bironu, Lamartinu si prin autori ca Potea, Asachi, Saulesci, Marcovici, Geniliu, Aroni, Lauriani, Negruzi, Boliacu, Alexandrescu, Negulici, Bolintinenu, Alexandri, Sioni etc., esira nisce juni, cari precum cerea a sari treptele ierarchiei in cele politice si a ocupă posturile inalte fără esperiintia, asemenea crediura ca potu shură fără aripi si in regiunile literarie, si fără cunoscintia de limb'a ecclesiei, de limb'a Dositheinilor, Costinilor, Grecoenilor, Vacarescilor, Filaretilor, Beniaminilor, Grigoriilor, Maiorilor, Tichindelilor, fără nici o educatiune seu sciintia a limbelor classice, fără gusulu celu adeverat uara geniului limbelor galice si italiana, Sarsaili pre atât'u politici pre cătu si literari. D. Chicoci aventurieri in forte disgratiate aventur, se pusera pre rele traductiuni; din scol'a cea desmatiata a Parisului modernu, ce totu in lucea mintielor, spre batjocur'a vulgului seu a poporului, se numi scola româna seu romanescă.

D. G. Ioanide, in zelulu seu laudabilu, dete preste nisce asemenea scriitori, si prin mari spese inunda tiér'a de asemenea dise române. De se mai asta intre juni cu merite, adeveratele talente suntu modeste si timide si nu cutedia a se amestecă in acelui galimatiasu de limba si de idei. Singuru d. Baronzi, elevu alu scolei classice, putea continua cu onore cariera, ce incepuse. Persecutatul însé de potentii lumii, nu putea si gustatu, pentru ca nimeni nu voia nici sa luascute, necum salu cîtesca. Erau in streinata si admirau si incerările si curagiulu seu, dându asta pisee principie conformu cu critic'a gramaticale, si distinguendu idiomele, dialectele, limb'a, din tōte gergurile locali si individuali ale nesciintiei si nocnoscintiei de sine.

Cei esiti mai in urma din diversele si succesiivele cuplure ale Parisului, seriindu pote de tōte, si numai romanesce nesciindu pâna astazi, unii asta limb'a in tōta anarchia ei atât'u in scole catu si in seminare, cătu si in cancelaria, cătu si in comerciu, ce ajunse uau martiafismu, altii luara unu dromu exclusivamente tiutinenescu si pedantu.

Cine putea celi traductiunile anarchistilor literari, pre d. Ioanide in asiá naiva necunoscintia de causa ? Cei deprinsi cu limb'a bisericei, lasă cărtile din mâna dela prim'a pagina. Cei crescuti in scola classica, cunoscatori de limbile culte ca helenica, ca latina, germana, omenii sciintielor, nu-si putea perde timpul cu cărti din scol'a desmatiata a Parisului, reu pricepute si reu traduse de Sarsailii literari. Cei cunoscatori de limb'a dise francesa, si amatore de romana cum putea lasă originalulu, spre a-si perde timpul cu rele si neintielese traductiuni.

(Va urmă)

Librari'a Ioanide, siindu cea mai nouă din cele citate pâna aci, si inceputa de omeni ce n'au fostu crescuti cu acestu comerciu, nici in cunoscintia unei adeverate literature, i-si pote aplică disulu apostolului revnitoriu, το μὲν πνεῦμα πόγιουν η δε

Proiectu de Lege
(Continuare.)

§. 29. In gimnasiulu superioru si inferioru nu e iertat de regula a fi intr'o clasa mai multi de 60 scolari. Daca numerulu elevilor trece preste 60, suntu de a se infinitia clase paralele si inmultiti si poterile instructive conformu §§. 15 si 16.

§. 30. Clasele deosebite se voru instruá in obiectele obligate (dimpresa cu gimnastic'a) celu puinu 22 si celu multa 28 ore pre septemána.

B. Scóle reale inferioare si superioare.

§. 31. Scóla reale completa cuprinde uno cursu de 7 ani si 7 clase.

Scóla reale, cár institutu pregaritoriu, de o parte pentru studii mai inalte politehnice, de alta parte pentru chiamári, cari receru mai pucine cunoștinie reale decât politchnice, se imparte iéra-si in döue despartimente, adica scóla reala inferiora cu 4 clase si scóla reala superioara cu 3 clase.

§. 32. Regimulu insarcinatu cu instructiunea infinitia, incátu e cu putintia, la fia-care scóla reala inferiora, cursulu de pregatire de 2 ani, ordinat in § 26, in care se voru primi elevi asemenea sub conditiunile citate in §. 27.

§. 33. In scóla reala inferiora statatoria din 4 clase

1. duréza cursulu de invetiamentu patru ani;
2. se voru propune :

a) cár obiecte obligate : religiunea, limb'a de propunere, germán'a unde se propune in cea magiara, magiar'a unde se propune in germană, geografi'a, istori'a, aritmetic'a, fisic'a, chemia (dimpresa cu mineralogia) istori'a naturale, desemnul geometricu, desemnul de mână libera, caligrafi'a si gimnastica.

b) cár obiecte ordinarie : germán'a unde nu e obligata, cauta, limb'a francesa si cea englesa, alta limba din patria dupa trebuintia, stenografia.

§. 34. Scóla reala superioara constatatoriu din cele trei clase superioare se va organisa de regula in legatura cu clasele inferioare sub o directiune. Acomodatul recerintei instructiunii publice se poate incepe, in locuri unde exista unu gimnasiu inferioru, care pregarescu prin planulu seu de invetiamentu pre elevi si pentru scóla reala superioara seu unde exista dejá alta scóla reala inferiora, nu de statu, infinitia o scóla reala superioara si de sine statatoria.

La scóla reala superioara

1. duréza cursulu de invetiamentu trei ani;

2. se voru propune :

a) cár obiecte obligate : religiunea, limb'a de propunere, germán'a, unde limb'a magiara e cea de propunere, magiar'a, unde nu e cea de propunere, introducere in studiile filosofice, geografi'a, istori'a, matematica, fisica, chemia, istori'a naturale, geometri'a descriptiva, desemnul;

b) cár studii ordinari : germán'a, unde nu e obligata, limb'a francesa, — englesa, si dupa recerinti'a impregurimei alta limba din patria, canta, practicum chimicu, modelarea, stenografia.

Unde se va infinitia scóla reala superioara in legatura cu cea inferiora, se voru propune in cele patru clase inferioare obiectele citate in §. 33.

§. 35. Elevii, cari voiescu a intrá in scóla reala inferiora seu superioara seu cari voiescu a trece dela unu institutu realu la altulu, seu dela gimnasiu la scóla reala, suntu restrinsi a depune unu esamenu de primire.

In clas'a prima a scólei reale inferiora se voru primi :

1. Baieti, cari au implinitu alu 9 ani alu etatei si au absolvitu cursulu intregu alu scólei populare seu de pregatire (§. 32.) la unu institutu de invetiamentu publicu seu privatu

2. Baieti, cari au implinitu alu 9. ani alu etatei si li s'au concesu, documentându ca au studiatu obiectele cursului intregu dela scóele populare seu elementare, din partea corpului invetiatorescu a institutului respectiv de invetiamentu si din partea inspectorului districtuale a depune unu esamenu de primire.

In clasele superioare se voru primi elevi, cari trece din clas'a gimnasiala respectiva seu din un'a a celor patru clase superioare a scólei civile si cari depunu unu esamenu si din acele obiecte a scólei reali, ce in clasele gimnasiale absolvite nu s'a fostu propusu.

Obiectele esamenului de primire si mesur'a sciinteloru o determina ministrul de instructiune.

§. 36. Cu privintia, la numerulu scolarilor, ce au a se primi in clasele singuratice, si la numerulu órelor de instructiune remanu in valore dispusetiunile §§. 29 si 30.

§. 37. Ministrul de instructiune poate infinita, unde jurstările o receru, ateliere de industria lângă scóele reale, pentru acei scolari, cari absolvindu cursele scólei reale trece in viatia practica.

G. Liceu.

§. 38. Activitatea suprema a instructiuniei scóelor mijlociose o cuprinde liceul, care are de problema a desvoltá pre deo parte (afara de instructiune obicinuita a scóelor mijlociose inferioare) o cultura scientifica universala si a pregati de alta parte pentru instructiunea scientifica de specialitate a universitatii si politehniciului.

Liceul consta din trei clase cu atatea — si curse anuale.

§. 39. In liceu se voru primi :

a) cari au absolvitu cele siese clase gimnasiiale si au depusu din studiile, acelor'a unu esamenu de primire.

b) tineri, cari au absolvitu cele siepte clase reale si depunu afara de studiile acele si din limba latina unu esamenu de primire.

c) tineri, cari au absolvitu cele siepte clase a scólei reale si de si voiescu a-si continuá studiile la politehnicon, dorescu inse a-si insusí in liceu o pregatire scientifica mai estinse.

Acesti'a au a depune esamenu de primire numai din studiile reale si potu intrá dupa finerea cursului anuale primu ori si cându in politehnicon.

§. 40. In liceu se voru propune :

1. cár obiecte obligate :

a) religiunea si moral'a, b) limb'a latina, c) limb'a de propunere si literatur'a ei, d) german'a unde limb'a magiara e cea de propunere, unde nu, limb'a magiara si literatur'a (e-l lipsesc in exemplariu litografato, ce 'lu posedemu) m) istori'a ungara, n) istori'a bisericésca, o) archiologi'a greca si romana, p) filosofia, qu) aritmetic'a r) desemnul, s) gimnastica.

2. cár obiecte ordinarie inşa nu obligate :

a) limb'a francesa, b) englesa, c) italiana d) stenografia, e) cântu.

(Va urmá.)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scóla confesiunale gr-or. romana din Olosiagu in protopiatul Lugosiului, se deschide concursu pâna in 12 Maiu vechiu a. c. emolumente suntu urmatóriile: 300 fl. v. a. salariu anualu, 8 orgii lemne, $\frac{1}{4}$ juleru gradina si quartiru liberu.

Concursele provoziute cu documintele recerente, avendu in vedere § 13. art. I alu stat. org. au a se adresá, cárta subscrisulu comitetu parochialu — post'a ultima Lugosiu.

O losiagu 4 Apriliu 1870.

Comitetul parochialu gr-or.

(28—3)

Editu.

Ioanu Marcu din Codlea, carele de 4 ani, au parasit u necreditantia pre legiuia sea sotia Maria lui Georgiu Resnovénu din Vulcanu, fără a se sci locul petrecerei lui, se citéza prin acésta, ca in terminu de unu anu dela datulu de fatia negresit u sa se infatisiedie inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pentru ca la din contra procesulu divortialu asupra-i pornit, — se va decide si in absentia lui. Dela scaunulu protopopescu alu Branului.

Zernesti in 24 Martiu 1870.

I. Metianu
Protopopu.

Editu.

Prin care Aldea Beng'a din Sirne, carele de 5 ani au parasit u necreditantia pre legiuia sea sotia Ecaterin'a lui Bucuru Cojanu din Pestere, fără a se sci locul petrecerei lui, se citéza că in terminu de unu anu dela datulu de fatia, negresit u sa se infatisiedie inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pentru ca la din contra procesulu urditu in contr'a lui se va decide si in absentia sea.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului că foru matrimonialu.

Zernesti in 4 Martiu 1870.

I. Metianu
Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante gr-or. din Troiasiu, protopresbiteratulu Totvaradiei, statatoria din 100 case, impreunata cu folosirea casei parochiali cu gradina de 1 jugeru pamantu, unei $\frac{1}{2}$ sesiuni de pamantu si venitile stolare, inteleghându-se si birulu dela tota cas'a 1 mesura cuccuru si zaru sfarmitu.

Subscrisulu comitetu, dupa intielegerea cu dlu protopopu tractualu, prin acésta scrie concursu, avendu aspirantii recursurile loru conformu statutului organicu — pâna in 5 Maiu vechiu, a. c. ale trame domnului protopopu tractualu Iosifu Belesiu, in Totvaradi'a.

Datu in Troiasiu, comitatul Aradu in 5 Apr., vechiu 1870.

(29—3) Comitetul parochialu.

TRANSPORTAREA DE SINI.

Intreprindetorii de cladire a drumului de feru r. osticu-ungurescu publica transportarea de sini dela Alvintiu la Sabiu si la Mediasiu sub urmatórele conditiuni :

dela Alvintiu pana la Sabiu de maja 60 de cruceri.

dela Alvintiu pana la Mediasiu de maja 1 florinu.

O Sina cantarésce că la 4 maji si $\frac{1}{2}$, doi boi seu cai potu duce 4 pâna la 6 Sini.

Ast'a se urca pentru o incârcatura dela Alvintiu pâna la Sabiu 10 fl. 80 cr. pâna la 16 fl. 20 cr., dela Alvintiu pâna la Mediasiu 18 fl. pâna la 27 fl.

Fiesce căruia, care se va afla cu carulu la magazinulu curtiei drumului de feru in Alvintiu, i se voru predá sinile cu unu biletu de caratu, ier plat'a si o va rádicá la locul de descarcatu indata ce va fi predat u sinile si biletul de transportu, in tota diu'a dela 6 ore dimineti'a pâna la 6 ore séra in bani gata.